

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 304/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. júna 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Patricia Bednářová & JUDr. Sabína Hodoňová, Mariánske námestie 31, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd konaním a rozhodnutím Okresného súdu Čadca sp. zn. 5 C 53/2012 z 29. apríla 2013 a konaním a rozhodnutím Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 547/2013 z 30. januára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) konaním a rozhodnutím Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 C 53/2012 z 29. apríla 2013 a konaním a rozhodnutím Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 547/2013 z 30. januára 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 C 53/2012 z 29. apríla 2013 bol zamietnutý návrh sťažovateľa na zaplatenie sumy oproti vráteniu predmetu kúpy (osobného motorového vozidla). Okresný súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, nepredložil konkrétne dôkazy, ktorými by preukázal vady veci v čase jej prevzatia, napriek tomu, že bol k tomu vyzvaný a poučený podľa § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Sťažovateľ sa proti rozsudku odvolal. V odvolaní okrem iného namietal aj nevykonanie ním navrhnutých dôkazov. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 9 Co 547/2013 z 30. januára 2014 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ ako ďalší prostriedok nápravy opakovane využil podnet na podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“). Generálna prokuratúra Slovenskej republiky listom z 13. marca 2015 sťažovateľa informovala, že nezistila nezákonnosť v postupe konajúcich súdov a podnet odkladá.

Sťažovateľ namieta nevykonanie ním navrhovaného dôkazu a tiež skutočnosť, že odvolací súd sa nezaoberal jeho námietkou o nevykonaní ním navrhovaných dôkazov.

V sťažnosti k tomu okrem iného uvádza:

«Rozsudok prvostupňového súdu bol vydaný bez vykonania sťažovateľom navrhnutých dôkazov - predovšetkým výsluchu navrhovaného svedka - pána [REDACTED] ako aj ďalších svedkov, ktorí sa mali vyjadriť k existencii vád na spornom vozidle bezprostredne po jeho kúpe od odporcu. Nevykonanie dôkazu bolo zo strany prvostupňového súdu odôvodnené vyjadrením „je veľmi nepravdepodobné, že by si pracovníci autoservisu, ktorí takéto prehliadky a opravy rôznych áut každodenne vykonávajú, vzhľadom na odstup času, pamätali presný deň, kedy boli fotografie vyhotovené“ (pozn. fotografie vád sporného vozidla).

Zamietnutie návrhu sťažovateľa zo strany prvostupňového súdu bolo v závere rozhodnutia odôvodnené tvrdením „navrhovateľ v konaní neunesol dôkazné bremeno, nepredložil súdu dôkazy, ktorými by preukázal vady veci v čase jej prevzatia, pričom bol na predloženie dôkazov vyzvaný, bolo mu zaslané poučenie na čl. 1. 18 spisu, ako bol aj poučený podľa § 120 ods. 4 OSP“.

Krajský súd v Žiline sa s námietkou nevykonania navrhovaných dôkazov súdom prvého stupňa nijakým spôsobom nezaoberal, napriek tomu, že svoje rozhodnutie založil na podstatne iných dôvodoch ako súd prvého stupňa.

Nevykonanie dôkazu s odôvodnením, že existuje pochybnosť o tom, či si vzhľadom na časový odstup navrhovaný svedok bude pamätať okolnosti prípadu, sťažovateľ považuje za svojvoľný postup prvostupňového súdu. Nezdôvodnenie nevykonania dôkazu odvolacím súdom a nevyjadrenie sa k tejto námietke sťažovateľa, sťažovateľ obdobne považuje za svojvoľný postup odvolacieho súdu.

Súd je s poukazom na § 120 ods. 1 OSP oprávnený rozhodnúť, ktorý z označených dôkazov vykoná. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov konania na vykonanie dôkazov a v zásade nemusí vykonať tie dôkazy, ktorými majú byť preukázané skutočnosti, ktoré sú pre posúdenie uplatňovaných nárokov nerozhodné a právne bezvýznamné. Ak sa však návrh na vykonanie dôkazov týka rozhodujúcej skutočnosti, je súd povinný takýto dôkaz vykonať a nemôže jeho vykonanie opomenúť s odôvodnením, že má pochybnosť o tom, či si navrhovaný svedok bude okolnosti prípadu pamätať. Navyše, prvostupňový súd návrh sťažovateľa zamietol s odôvodnením, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, nepredložil súdu dôkazy, ktorými by preukázal vady veci v čase jej prevzatia, pričom bol na predloženie

dôkazov vyzvaný, bolo mu zaslané poučenie na čl. 1.18 spisu, ako bol aj poučený podľa § 120 ods. 4 OSP. Takýto záver súdu predpokladá, že tento vykonal všetky navrhnuté dôkazy, obzvlášť dôkazy, ktoré v danej veci sťažovateľ navrhol vykonať práve za účelom preukázania existencie väd vecí v čase jej prevzatia.

Vyjadrenie súdu o neunesení dôkazného bremena nadväzujúce na odôvodnenie rozhodnutia súdu o nevykonaní sťažovateľom navrhnutých dôkazov je nelogické. Sťažovateľ navrhoval vykonanie dôkazov práve z dôvodu, aby dôkazné bremeno uniesol.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a „po vykonaní dokazovania“ vyniesol tento nález:

„1. Krajský súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 9Co/547/2013 a Okresný súd Čadca v konaní vedenom pod sp. zn.: 5C/53/2012 porušili právo [REDAKOVANÉ] na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a článku 36 ods. 1 a článku 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.

2. Rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 9Co/547/2013 zo dňa 30. januára 2014 a jemu predchádzajúce rozhodnutie Okresného súdu Čadca sp. zn.: 5C/53/2012 zo dňa 29. apríla 2013 sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadostučinenie za porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a článku 36 ods. 1 a článku 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd vo výške 5 000,- EUR, ktoré sú Krajský súd v Žiline a Okresný súd Čadca povinné vyplatiť mu do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Žiline a Okresný súd Čadca sú povinné uhradiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy konania do 3 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ tvrdí, že napadnutým rozhodnutím okresného súdu a krajského súdu boli porušené jeho základné práva označené v petite jeho sťažnosti zaručené listinou a dohovorom.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

1. Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľa rozhodnutím okresného súdu, ústavný súd uvádza, že jeho preskúmaniu bráni princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Ústavný súd totiž v rámci svojej rozhodovacej činnosti prihliada na to, že ako súdny orgán ochrany ústavnosti nie je jediným nositeľom povinnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, pretože touto povinnosťou sú zaviazané aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že súdne konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie

garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany konajúcich súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného súdneho konania.

Ako z dosiaľ uvedeného vyplýva, proti namietanému rozhodnutiu okresného súdu sa sťažovateľ odvolal, teda využil na ochranu ním označených práv zákonom poskytnutý opravný prostriedok. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti rozhodnutiu okresného súdu odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. Sťažnosť v časti smerujúcej proti konaniu a rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. 9 Co 547/2013 treba považovať za oneskorene podanú.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Sťažovateľ podal opakovaný podnet na podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom. Posledný podnet sťažovateľa na podanie mimoriadneho dovolania proti rozsudku krajského súdu je zo 4. februára 2015. Keďže mu predchádzali opakované podania podnetov sťažovateľom, je zrejmé, že v čase podania podnetov sťažovateľom bol už rozsudok krajského súdu právoplatný. Napriek tomu, že sťažovateľ sa vo svojej sťažnosti úzkostlivo vyhýba bližšiemu označeniu údajov, ktoré by jednoznačne signalizovali uplynutie zákonnej dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu, zo zistených údajov možno vyvodiť, že sťažnosť ústavnému súdu bola podaná oneskorene, pretože rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť do 4. apríla 2014.

Ústavný súd k veci ešte dodáva, že na rozdiel od dovolania mimoriadne dovolanie nemá žiadny vplyv na beh zákonnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Z hľadiska dodržania tejto lehoty je nepodstatné aj to, kedy a ako bolo o podnete na podanie mimoriadneho dovolania rozhodnuté.

Ústavný súd nemá zákonnú možnosť odpustiť zmeškanie lehoty na podanie sťažnosti. Ustanovenie § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde dovoľuje ústavnému súdu odpustiť z dôvodov hodných osobitného zreteľa len nevyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje, ale nie zmeškanie lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej (procesnej) lehoty odpustiť ani ju predĺžiť (pozri napr. m. m. I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03, IV. ÚS 14/03, II. ÚS 330/06).

Ústavný súd preto po predbežnom prerokovaní sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť v tejto časti ako podanú oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2015